

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov

COM(2008) 19 konč. – 2008/0016 (COD)

(2009/C 77/12)

Svet je 3. marca 2008 sklenil, da v skladu s členom 175(1) in členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov.

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 16. julija 2008. Poročevalec je bil g. RIBBE.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 447. plenarnem zasedanju 17. in 18. septembra 2008 (seja z dne 17. septembra) s 105 glasovi za, 38 glasovi proti in 10 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO je pozdravil načrte za varstvo podnebja, ki jih je pripravil Evropski svet leta 2007 in ki naj bi jih izvedli tudi s to direktivo.

1.2 Odbor izrecno podpira izjavo Komisije, da zastavljeni razvoj obnovljivih virov energije ni smiseln le s stališča podnebne politike, ampak ima ali bi lahko imel očiten pozitiven vpliv na varnost oskrbe z energijo, regionalni in lokalni razvoj, razvoj podeželja, izvozne možnosti, socialno kohezijo in zaposlitvene možnosti, zlasti za mala in srednje velika podjetja ter neodvisne proizvajalce energije.

1.3 Glede tega EESO pozdravlja predlog direktive in cilj 20 % energije iz obnovljivih virov. Meni, da so obnovljivi viri energije ne le prispevek k varstvu podnebja, ampak tudi pravilni strateški cilj energetske politike, ki bo privedel do večje energetske samozadostnosti in tako večje zanesljivosti oskrbe.

1.4 Cilj zmanjšanja emisij CO₂ za 20 % do leta 2020, ki naj bi ga dosegli z drugimi direktivami ⁽¹⁾, in cilj pridobivanja 20 % končne energije iz obnovljivih virov, ki ga obravnava ta osnutek mnenja, sta med seboj tesno povezana in se dopolnjujeta. Kljub temu ju je treba obravnavati ločeno. To zlasti velja zato, ker nekateri obnovljivi viri energije nimajo nujno vedno jasnih pozitivnih učinkov v smislu podnebne politike (glej točko 6 o agrogorivih).

1.5 Ker so z nujnim prestrukturiranjem našega energetskega sistema povezani veliki investicijski stroški, je treba državam članicam zagotoviti precej prožnosti, da so lahko vedno dejavne

⁽¹⁾ Glej točko 3.5.

na področjih, na katerih lahko s čim nižjimi stroški dosežejo največje koristi glede varstva podnebja in ustvarjanja novih delovnih mest.

1.6 EESO poudarja, da je jasno zavezan razvoju obnovljivih virov energije; prepričan je, da je 20-odstotni delež do leta 2020 prenizek in da je treba srednje- in dolgoročno doseči bistveno večji delež, če želimo izpolniti ambiciozne cilje, ki jih je določil Svet (zmanjšanje emisij CO₂ za 60–80 % in večja energetska samozadostnost).

1.7 EESO ugotavlja, da je strateški cilj del dizelskega goriva in motornega bencina nadomestiti z agrogorivom eden od najmanj učinkovitih in najdražjih ukrepov za varstvo podnebja ter trenutno predstavlja zelo neustrezno naložbo finančnih sredstev. EESO ne more razumeti, zakaj naj bi se politično najbolj spodbujali prav najdražji ukrepi, zlasti ker je poleg gospodarskih vprašanj popolnoma odprtih še zelo veliko okoljskih in socialnih vprašanj (glej točko 6). Zato zavrača ločeni 10-odstotni cilj za agrogorivo.

1.8 EESO pozdravlja dejstvo, da EU načrtuje določitev trajnostnih meril za agrogorivo. Vendar okoljska merila v predlogu niso dovolj natančna in socialna vprašanja sploh niso obravnavana, zato je predlog direktive s tega stališča povsem neustrezen ⁽²⁾.

2. Uvod

2.1 Namen direktive je opredeliti zavezujoče cilje za razvoj obnovljivih virov energije. Določena sta skupni 20-odstotni

⁽²⁾ EESO je potrebo po okoljskih in socialnih merilih trajnosti za agrogoriva izrazil že v mnenju o *napredku pri uporabi biogoriv*, TEN/286 – CESE 1449/2007, UL C 44, 16.2.2008, str. 34, in mnenju o *zmanjševanju emisij toplogrednih plinov – cestni promet* NAT/354 – CESE 1454/2007.

delež obnovljivih virov energije v končni porabi energije EU leta 2020 in najmanj 10-odstotni delež agrogoriva ⁽³⁾ v prometu, ki ga mora doseči vsaka država članica ⁽⁴⁾.

2.2 Evropski cilj 20 % naj bi izpolnili z izvajanjem zavezujočih nacionalnih ciljev, ki so navedeni v delu A priloge I. Pri tem morajo države članice v nacionalnih akcijskih načrtih določiti področne cilje za električno energijo, ogrevanje/hlajenje in promet/agrogorivo ter opisati ustrezne ukrepe za njihovo izpolnitev.

2.3 Direktiva temelji na sklepih spomladanskega zasedanja Evropskega sveta leta 2007. Pripravljena je na podlagi dejstva, da je treba podnebne spremembe obvladovati z uporabo obnovljivih virov energije. Vendar je poleg tega navedeno, da izstopa „sektor obnovljive energije zaradi svoje sposobnosti [...] izkoristiti lokalne in decentralizirane vire energije in spodbuditi visokotehnološke panoge svetovnega formata“.

2.4 Po mnenju Komisije so obnovljivi viri energije „večinoma domači viri, niso odvisni od prihodnje razpoložljivosti konvencionalnih virov energije, njihova pretežna decentraliziranost pa zmanjšuje ranljivost naših gospodarstev zaradi nestalne oskrbe z energijo“. Tako je zanesljivost oskrbe poleg varstva podnebja ter razvoja inovacij in gospodarskega razvoja, dodatno pomembno dejstvo, s katerim Komisija utemeljuje to direktivo.

2.5 Komisija pojasnjuje, da ima „razvoj trga za obnovljive vire energije in tehnologije [...] očitno pozitiven vpliv na zanesljivost oskrbe z energijo, možnosti za regionalni in lokalni razvoj, razvoj podeželja, izvozne možnosti, socialno kohezijo in zaposlitvene možnosti, zlasti kar zadeva mala in srednje velika podjetja ter neodvisne proizvajalce energije“.

2.6 Direktiva ne določa le navedenih kvantitativnih ciljev, ampak med drugim ureja tudi

- način izračuna deleža energije iz obnovljivih virov (člen 5), vključno z vprašanjem uvoza,
- potrdila o izvoru (člen 6–člen 10),
- dostop do elektroenergetskega omrežja (člen 14),
- merila okoljske trajnosti za agrogoriva in njihov pomen za okolje (člen 15 in naslednji),

⁽³⁾ V predlogu direktive se uradno uporablja izraz „biogoriva“. EESO je v mnogih mnenjih opozoril na veliko okoljskih težav zaradi teh „biogoriv“. Ker bi lahko zaradi predpone „bio“ sklepali, da gre za okoljsko neoporečen proizvod (prim. „biološko“ kmetijstvo), EESO v mnenju uporablja nevtralni izraz „agrogorivo“ namesto izraza „biogorivo“.

⁽⁴⁾ V predlogu direktive piše: „Vendar se predlaga, da vsaka država članica do leta 2020 doseže vsaj 10-odstotni delež obnovljive energije (predvsem biogoriva) v prometenem sektorju.“

- okvirne pogoje za nacionalne programe podpor, da se prepreči izkrivljanje konkurence.

2.7 S sprejetjem nove direktive bosta razveljavljeni Direktiva 2001/77/ES o spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije na notranjem trgu z električno energijo, ki določa sedanji cilj „21-odstotnega deleža električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije, v skupni porabi električne energije do leta 2010“, ter Direktiva 2003/30/ES o pospeševanju rabe biogoriv in drugih obnovljivih goriv v sektorju prevoza, v skladu s katero bi morali doseči 5,75-odstotni delež do leta 2010.

3. Splošne ugotovitve o prednostnih ciljih in ciljih podnebne politike iz direktive

3.1 Evropski svet je leta 2007 poudaril, „da so zaveze k absolutnemu zmanjšanju emisij bistven element svetovnega trga ogljika. Razvite države bi morale še naprej imeti vodilno vlogo ter se zavezati k skupnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za 30 % do leta 2020 v primerjavi z letom 1990. To bi morale storiti tudi zaradi skupnega zmanjšanja svojih emisij za 60 do 80 % do leta 2050 v primerjavi z letom 1990“.

3.2 Predloženi predlog direktive je sestavni del izvajanja tega sklepa. EESO je sklepe Evropskega sveta o podnebju pozdravil in poudaril, da morata biti varčevanje z energijo in energetska učinkovitost najpomembnejši prednostni področji. Obsežnemu razvoju obnovljivih virov energije se ni mogoče izogniti in ni nujen le s stališča podnebne politike, ampak bo bistven zaradi predvidenega srednje- do dolgoročnega pomanjkanja fosilnih virov. Sedanja hitra rast cen fosilnih virov energije bo poskrbela za to, da bodo mnogi obnovljivi viri energije hitreje postali gospodarni.

3.3 EESO izrecno pozdravlja dejstvo, da Komisija v obrazložitvi ne obravnava le podnebnih vprašanj, ampak postavi v središče zanesljivost oskrbe in delovna mesta. Večkrat je poudarjeno, kako so lahko decentralizirane strukture za oskrbo z energijo pomembne na primer za regionalni gospodarski potencial in podeželje (točki 2.4 in 2.5). Odbor se s tem popolnoma strinja. Vendar meni, da je treba posamezne strategije v zvezi z obnovljivimi viri energije prav v skladu z navedenimi vidiki nujno obravnavati bistveno bolj raznoliko.

3.4 EESO se strinja s Komisijo, da je vodilna vloga Evrope na področju razvoja in uporabe obnovljivih virov energije pozitivna s stališča podnebne politike in lahko pomeni konkurenčno prednost za evropsko gospodarstvo. Predlog direktive je jasno sporočilo o energetski, okoljski in industrijski politiki ter je glede na prihodnja mednarodna pogajanja o podnebju namenjeno tudi mednarodni skupnosti držav.

3.5 „Porazdelitev bremena“, tj. posamezni nacionalni prispevki k evropskemu cilju 20-odstotnega zmanjšanja emisij CO₂, je določena v predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo obveznosti Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, (COM(2008)17 konč.) in predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2003/87/ES z namenom izboljšanja in razširitve sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov (COM(2008) 16 konč.).

3.6 EESO meni, da je določitev 20-odstotnega deleža obnovljivih virov energije do leta 2020 politično in strateško smiselna ter tudi tehnično in gospodarsko izvedljiva. S tem bo viden prehod k postfosilni energetske politiki. Poleg tega meni, da so posamezni nacionalni cilji dosegljivi, zlasti ker imajo države članice na voljo povsem fleksibilne možnosti (dokup, udeležba pri projektih itd.). Jasno je, da prestrukturiranja energetskega sistema ni možno izvesti brezplačno in brez strukturnih sprememb. Naložbe so potrebne ne le v naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ampak tudi v tehnologije in zmogljivosti za shranjevanje energije, da se izravna nihanja pri proizvodnji električne energije zaradi nezadostne jakosti vetra ali sončnega sevanja, ter v izgradnjo električnih napeljav med državami v EU. Zgolj s poudarjanjem proizvodnje energije ne bomo dosegli zastavljenih ciljev.

3.7 Nemčija na primer spodbuja proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije na podlagi zakona o odjemu, pri čemer je sedanji delež okolju prijazne električne energije 15 %; dodatni stroški za porabnike električne energije zaradi višjega plačila za dovajanje toka znašajo približno 3,5 milijarde EUR na leto. Pri tem pa niso upoštevane gospodarske koristi v obliki novih delovnih mest, preprečene okoljske škode ali novih davčnih prihodkov.

3.8 Da bi stroške doseganja ciljev čim bolj zmanjšali, je v direktivi predvideno, da se lahko posamezni nacionalni cilji dosežejo tudi s podporo ukrepom za razvoj obnovljivih virov energije v drugih državah. Možen je tudi uvoz električne energije, ki je proizvedena iz obnovljivih virov energije in ima zagotovilo o izvoru. EESO meni, da je ta možnost načeloma smiselna. Vendar pa podpira zahteve nekaterih držav članic, da je za takšen posel potrebna odobritev, katere namen je preprečiti, da bi se spodbujanje obnovljivih virov energije, ki ga financira ena od držav⁽³⁾, uporabljalo za zmanjševanje stroškov v drugi državi.

4. Omejitev prožnosti pri razvoju obnovljivih virov energije

4.1 EESO meni, da je pristop Komisije pravilen, ker je za tri sektorje, v katerih bodo obnovljivi viri energije pomembni (elek-

trična energija, ogrevanje in hlajenje ter promet), določila skupni cilj in ne treh ločenih posameznih ciljev. Tako se lahko države članice odločijo, s kakšno kombinacijo ukrepov v posameznih sektorjih bodo izpolnile skupni nacionalni cilj.

4.2 Vendar se prožnost bistveno zmanjša, ker naj bi bil za del enega od treh sektorjev, in sicer za nadomestitev dizelskega goriva in motornega bencina v prometu, opredeljen ločen zavezujoči cilj.

5. Posebna vloga agrogoriva v predlogu direktive

5.1 Komisija je agrogorivu namenila posebno vlogo.

5.2 V mnogih študijah o agrogorivu, ki so bile objavljene v zadnjih mesecih, je izpostavljeno dejstvo, da je v nasprotju s sončno energijo biomasa omejen vir in da je konkurenca glede površin s proizvodnjo hrane ali ohranjanjem biološke raznovrstnosti neizogibna. O tem, kako velika bo ta konkurenca, še potekajo razprave. Zato je treba, preden začne zadevo usmerjati politika, zelo natančno strateško proučiti, na katerem področju bi bila uporaba posamezne oblike obnovljivih virov energije najbolj smiselna. Pri tem je treba izvesti zelo natančne ocene učinkov.

5.3 Znanstveni svetovalni svet pri Zveznem ministrstvu za gospodarstvo v Nemčiji je v priporočilu o uporabi biomase za proizvodnjo energije, ki ga je objavil novembra 2007, menil, da bosta med obnovljivimi viri energije sončna in vetrna energija dolgoročno postali najpomembnejši, med drugim zaradi znatno večjega potenciala v primerjavi z biomaso. Za to navaja tri razloge:

a) pri proizvodnji sončne energije se lahko uporabljajo zemljišča, ki ne konkurirajo proizvodnji biomase za živilsko področje, in na enoto površine se lahko proizvede bistveno več energije kot pri bioenergiji;

b) zaradi svetovnega pomanjkanja obdelovalnih zemljišč se poleg cen nafte povečujejo tudi cene bioenergije, ob tem pa tudi splošna raven cen kmetijskih proizvodov. Zato so vse višji tudi stroški surovin za bioenergetske naprave, medtem ko višje cene nafte, premoga in plina pri sončni energiji ne zmanjšujejo njene donosnosti;

c) glede na pomanjkanje obdelovalnih zemljišč je treba zaradi velike širitve bioenergije nujno začeti obdelovati do zdaj še neobdelana zemljišča (oranje pašnikov, krčenje gozda) ali obdelovati zemljišča intenzivneje. Zato se povečujejo emisije CO₂ in N₂O, kar pomeni, da lahko večja proizvodnja virov bioenergije na obdelovalnih zemljiščih na koncu celo negativno vpliva na varstvo podnebja.

(³) Ali uporabniki v eni od držav.

5.4 Kadar primanjkuje razpoložljivih naravnih virov in je prehod na nove, obnovljive in čim bolj decentralizirane strukture za oskrbo z energijo povezan z razmeroma velikimi naložbami, je treba upoštevati zlasti načelo, da se finančna sredstva namenijo predvsem najučinkovitejšim strategijam za varstvo podnebja.

5.5 Na ravni EU pa so nekatere prepoznavnejše in delno državno podprte bioenergetske usmeritve, in sicer agrogorivo in proizvodnja bioplina iz koruze, povezane z zelo visokimi stroški preprečevanja emisij CO₂ ⁽⁶⁾ (od 150 do več kot 300 EUR/t CO₂).

5.6 Stroški preprečevanja emisij pri drugih bioenergetskih usmeritvah, na primer proizvodnji bioplina iz predelanega gnoja (najbolje povezana s soproizvodnjo), kombinirani proizvodnji električne in toplotne energije iz sekancev (iz lesnih odpadkov ali nasadov s kratko obhodnjo) ter sosežiganju briketov v sedanjih velikih elektrarnah, znašajo le 50 EUR/t CO₂ ⁽⁷⁾.

5.7 Skupno raziskovalno središče Evropske komisije je ugotovilo, da je glede zmanjšanja toplogrednih plinov na hektar znatno učinkoviteje, če se biomasa uporablja za proizvodnjo električne energije in ne za proizvodnjo tekočega agrogoriva ⁽⁸⁾. Sodobne elektrarne na biomaso so skoraj enako učinkovite kot naprave na fosilna goriva, tako da pri proizvodnji toplotne in električne energije 1 megajoule (MJ) biomase nadomesti približno 0,95 MJ fosilne energije. Energetska učinkovitost pri pretvorbi biomase v tekoče gorivo za uporabo v prometu je praviloma le 30–40-odstotna. To pomeni, da 1 MJ biomase nadomesti le približno od 0,35 do 0,45 MJ surove nafte v prometu.

5.8 S proizvodnjo agrogoriva se lahko emisije CO₂ zmanjšajo za približno 3 t CO₂/ha, z bioenergetskimi usmeritvami iz točke 5.6 pa za več kot 12 t CO₂/ha.

5.9 Glede na to se EESO sprašuje, zakaj želi Komisija izrecno določiti 10-odstotni cilj za agrogorivo. Opozarja, da je Evropski svet na spomladanskem zasedanju pojasnil, da je treba ta cilj doseči „stroškovno učinkovito“ in da morajo biti izpolnjeni trije pogoji, in sicer:

— proizvodnja mora biti trajnostna,

— na tržišču mora biti na voljo druga generacija agrogoriv in

⁽⁶⁾ Pri stroških preprečevanja emisij CO₂ gre za ekvivalente CO₂.

⁽⁷⁾ Vir: „Nutzung von Biomasse zur Energiegewinnung – Empfehlungen an die Politik“, Znanstveni svetovalni svet za kmetijsko politiko pri Zveznem ministrstvu za prehrano, kmetijstvo in varstvo potrošnikov, sprejeto novembra 2007.

⁽⁸⁾ „Facts, Uncertainties and Recommendations“, 2008, http://ec.europa.eu/dgs/jrc/downloads/jrc_biofuels_report.pdf (na voljo le v angleškem jeziku).

— Direktivo 98/70/ES o kakovosti motornega bencina in dizelskega goriva je treba spremeniti.

5.10 V zvezi s trajnostjo je še vedno več vprašanj kot odgovorov (glej tudi točko 8) in agrogoriva druge generacije še niso na voljo. To pomeni, da najmanj dve od treh meril Evropskega sveta nista izpolnjeni, kar pa Komisije ne ovira pri določitvi 10-odstotnega cilja.

5.11 To med drugim utemeljuje s trditvijo, da se v prometnem sektorju emisije toplogrednih plinov najhitreje povečujejo v primerjavi z drugimi gospodarskimi sektorji in da so agrogoriva „za zdaj dražja od drugih oblik obnovljive energije, kar lahko pomeni, da bi se brez izrecne zahteve le stežka razvijala“.

5.12 EESO se s to utemeljitvijo ne more strinjati:

5.12.1 Res je, da emisije toplogrednih plinov v prometu niso več pod nadzorom. Vendar EESO meni, da s strožjimi mejnimi vrednostmi emisij in 10-odstotnim nadomestilom dizelskega goriva in motornega bencina ne bomo rešili te težave in ne bomo ublažili povečanja emisij, ki bodo v naslednjih letih nastale v prometu in vplivale na naše okolje.

5.12.2 Odbor je večkrat opozoril, da je treba to težavo reševati s politiko preprečevanja prometa in spremembo izbire prevoznih sredstev, v skladu s katero se pogosteje uporabljajo okolju prijaznejši načini prevoza, kot so železnica, javna prevozna sredstva in ladje.

5.12.3 EESO meni, da se pri motoriziranem zasebnem prevozu s tehničnega stališča v prihodnosti ne bo uporabljal motor z notranjim izgorevanjem, ampak električni pogoni, ki se napajajo iz obnovljivih virov energije. Za 10 000 km poti, ki jo prevozi VW golf, bi bil glede na izračun EMPA ⁽⁹⁾ potreben letni pridelek ogrščice za agrodizelsko gorivo z obdelovalnega zemljišča v velikosti 2 062 m². Za sončne celice, ki bi proizvedle energijo za teh 10 000 km, pa bi bilo na leto potrebno zemljišče 37 m², kar je približno ena šestdesetina zemljišča za ogrščico.

5.12.4 Zato je strateški cilj, da se dizelsko gorivo in motorni bencin nadomestita z agrogorivom, eden od najmanj učinkovitih in najdražjih ukrepov za varstvo podnebja ter pomeni zelo neustrezno dodelitev finančnih sredstev. EESO ne more razumeti, zakaj naj bi se politično najbolj spodbujali prav najdražji ukrepi, zlasti ker je poleg gospodarskih vprašanj popolnoma odprtih še zelo veliko okoljskih in socialnih vprašanj.

⁽⁹⁾ EMPA je raziskovalna ustanova za vede o materialih in tehnologijo. Vključena je v Zvezno tehniško visoko šolo (Eidgenössische Technische Hochschule – ETH) v Zürichu. Vir: Ökobilanz von Energieprodukten: Ökologische Bewertung von Biotreibstoffen. Končno poročilo, april 2007. Po naročilu Zveznega urada za energijo, Zveznega urada za okolje in Zveznega urada za kmetijstvo; Empa, Oddelek za tehnologijo in družbo, St. Gallen: R. Zah, H. Böni, M. Gauch, R. Hischer, M. Lehmann, P. Wäger. Na voljo na: <http://www.news-service.admin.ch/NSBSubscriber/message/attachments/8514.pdf>.

5.12.5 Zato se EESO ne strinja z mnenjem Komisije, da „je večja uporaba biogoriv v prometu eno od najučinkovitejših sredstev“ za soočanje z izzivi.

5.13 Glede na to, da je namen Komisije dovoliti agrogorivo, če bo prispevalo k najmanj 35-odstotnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v primerjavi s fosilnim gorivom, se bodo na podlagi cilja 10 % emisije toplogrednih plinov motoriziranega prometa pri enakem obsegu prometa zmanjšale le za 3,5 %. Ker promet prispeva približno četrtino vseh emisij, gre torej za možno zmanjšanje skupne količine emisij toplogrednih plinov za 1 %. To pa je delež, ki ni nikakor sorazmeren s finančno obremenitvijo in s tem povezanimi tveganji.

5.14 Tudi če bi se glede agrogoriva v prometu zdela uporaba biomase smiselna, bi morali tudi v tem primeru upoštevati absolutno učinkovitost. Na podlagi priloge VII k direktivi pa je jasno, da pretvorba biomase v ester ali etanol ni pravi pristop. Pri vsaki (industrijski) molekularni pretvorbi je treba namreč energijo dovesti, kar pomeni, da se tudi izgubi. Bolj smiselna bi bila neposredna uporaba pridobljene biomase brez industrijske kemične pretvorbe.

5.15 Tehnična izvedljivost te možnosti je dokazana, saj nekateri proizvajalci traktorjev ponujajo motorje na čisto rastlinsko olje.

5.16 Na podlagi priloge VII je mogoče ugotoviti, da ta tehnologija omogoča največje prihranke toplogrednih plinov: privzeti prihranek toplogrednih plinov glede na fosilno gorivo pri čistem olju ogrščice je 55 %, pri agrodizelskem gorivu iz ogrščice je 36 %, pri etanolu iz pšenice pa 0 %. EESO se zdi nerazumljivo, zakaj Komisija te možnosti ne obravnava izrecno kot najbolj smiselne, zlasti ker bi lahko najverjetneje prispevala tudi k decentraliziranim strukturam za oskrbo z energijo, s tem pa tudi k novim delovnim mestom v kmetijstvu in na podeželju.

5.17 EESO meni, da bi bilo pozitivno, če bi uporabo čistega rastlinskega olja okolju prijazne mešane pridelave strateško spodbujali v kmetijstvu in na primer za komunalna vozila ali plovila⁽¹⁰⁾. Kmetje bi lahko tako bili neposredno vključeni v razvoj regionalnih energijskih ciklusov in bi od tega imeli neposredne koristi. Pri strategiji agrogoriva pa so kmetje le proizvajalci čim cenejših surovin za naftno industrijo, če se bodo surovine, proizvedene v Evropi, sploh uporabljale.

⁽¹⁰⁾ Glej tudi mnenje o obnovljivih virih energije (TEN/211 – CESE 1502/2005 z dne 15. decembra 2005, poročevalka: ga. SIRKEINEN, točka 3.3.1).

6. Ugotovitve o trditvi glede zanesljivosti oskrbe

6.1 Po mnenju Komisije je verjetno, da bo večina biomase za agrogorivo pridelana v regijah z ugodnejšim podnebjem zunaj EU. Nadomestitev uvoza nafte z uvozom biomase pa ne pomeni zmanjšanja, ampak le diverzifikacijo odvisnosti od uvoza.

6.2 Nova energetska politika EU ne more resno imeti za cilj nadomestitev ene odvisnosti z drugo.

6.3 Prednost mora imeti pristop, v skladu s katerim so dejansko decentralizirani lokalni ali regionalni viri bistveni del nove strategije za obnovljive vire energije. Pomembno vlogo lahko ima in mora imeti tudi bioenergija, vendar ne bioenergija, kot je bila opredeljena v strategiji v zvezi z agrogorivom.

7. Zaposlovanje

7.1 Komisija meni, da je energija iz obnovljivih virov „dokaj enakovredno nadomestilo za konvencionalno energijo in se dobavlja po enakih infrastrukturnih in logističnih sistemih“. Po mnenju EESO je ta trditev popolnoma napačna: obnovljivi viri energije iz decentraliziranih struktur se v nekaterih vidikih popolnoma razlikujejo od „konvencionalnih“ virov energije, ki večinoma temeljijo na centraliziranih velikih strukturah.

7.2 Strategija v zvezi z agrogorivom, ki temelji na uvozu energije ter mešanici dizelskega goriva in motornega bencina, uporablja „konvencionalne“ vire energije, kar pomeni centralizirane strukture globalnih naftnih koncernov. S tem utrjuje njihove proizvodne in distribucijske strukture, kar je v interesu naftne industrije. Vendar v Evropi praktično ne ustvarja novih delovnih mest⁽¹¹⁾.

7.3 V nasprotju s tem pa na primer energetska učinkovitejša uporaba lesnih sekancev za proizvodnjo toplotne ali električne energije, čisto rastlinsko olje regionalne pridelave ali oskrba vozil ali območij, ki niso povezana v omrežje za zemeljski plin, z bioplinom ali decentralizirana solarna tehnologija zagotavljajo nove regionalne proizvodne in distribucijske kanale z velikimi zaposlitvenimi možnostmi.

7.4 Pri sončni toplotni energiji in decentralizirani uporabi fotovoltaične tehnologije proizvajajo uporabniki (energije) večino energije, ki jo potrebujejo, sami, kar dokazuje, da je oskrba z energijo, ki temelji na obnovljivih virih energije, organizirana popolnoma drugače kot sedanja struktura za oskrbo z energijo.

⁽¹¹⁾ Glej tudi navedeno študijo skupnega raziskovalnega središča Evropske komisije: „Biofuels in the European Context: Facts, Uncertainties and Recommendations“, 2008, http://ec.europa.eu/dgs/jrc/downloads/jrc_biofuels_report.pdf (na voljo le v angleškem jeziku).

7.5 Tudi drugi ukrepi, ki so na primer namenjeni izboljšanju energetske učinkovitosti in večjim prihrankom energije, lahko že na stopnji gradnje prispevajo k sto tisočim delovnim mestom v malih in srednje velikih podjetjih. Ti vključujejo na primer izolacijo zgradb, namestitve naprav za sončno in vetrno energijo ali gradnjo obratov za pridobivanje bioplina. Politika mora poskrbeti tudi za razvoj teh možnosti, strategija v zvezi z agrogorivom iz direktive pa ni najučinkovitejši način.

7.6 To pomeni, da je treba tudi v zvezi z delovnimi mesti zelo natančno in bolj raznoliko obravnavati različne obnovljive vire energije. Obnovljivi viri energije lahko dejansko spodbujajo in podpirajo regionalne gospodarske strukture, vendar lahko prispevajo tudi k utrjevanju velikih, centraliziranih struktur.

7.7 Enako velja na splošno tudi za države, v katerih pridelujejo biomaso za proizvodnjo agrogoriva. Nemško zvezno ministrstvo, ki je pristojno za razvojno pomoč, je v posvetovalnem dokumentu o razvojnopolitičnem stališču glede agrogoriv, ki je bil pripravljen marca 2008, ugotovilo, da je glede gospodarskega, okoljskega in družbenega razvoja v državah v razvoju strategija množične proizvodnje biomase za izvoz „zaradi bistveno večjega povpraševanja industrijskih držav povezana z velikimi tveganji in ne prispeva k novim delovnim mestom“, medtem ko na splošno lahko pozitivno ocenimo biomaso za decentralizirano oskrbo z energijo, ki vključuje proizvodnjo malih kmetij.

8. Ugotovitve o trajnostnih merilih

8.1 EESO pozdravlja dejstvo, da Komisija načrtuje sprejetje trajnostnih meril tudi za proizvodnjo agrogoriva. Čeprav meni, da je to pomemben napredek, je po njegovem mnenju predloženi predlog povsem nepopoln.

8.2 Komisija pogosto poudarja, kako pomembno je pri politiki trajnostnega razvoja ravnovesje med gospodarskim, okoljskim in socialnim stebrom. Toda EESO meni, da samo zaradi popolne izključitve socialnih vprašanj pri omenjenih merilih predlog direktive nikakor ne pomeni izvajanja premišljene strategije trajnostnega razvoja ali trajnostnih meril za agrogorivo. Predlog direktive je treba glede tega bistveno prilagoditi in dopolniti.

8.3 Pri tem je za EESO pomembno, da se zaradi posrednega spreminjanja rabe zemljišč poleg učinkovitih okoljskih in socialnih meril za agrogorivo določijo tudi takšna merila za vse uvožene kmetijske proizvode, vključno s krmo.

8.4 Poleg tega je zmotno prepričanje, da je možno z določitvijo roka (v tem primeru: januar 2008) na primer prvotne gozdne površine ali šotišča zaščititi pred spremembo njihove namembnosti za proizvodnjo agrogoriva. Za to bi bilo treba najprej vzpostaviti uporaben katastrski sistem ter upravni in nadzorni sistem. Po izkušnjah takšnih sistemov v večini hitro rastočih držav in držav v razvoju nimajo.

8.5 EESO meni, da so merila iz člena 15(3) in (4) v zvezi z ohranjanjem biološke raznovrstnosti in preprečevanjem uporabe zemljišč z velikimi zalogami ogljika nepopolna. Za ohranjanje biološke raznovrstnosti niso pomembna le zemljišča iz odstavka 3(a) do (c). Enako velja za odstavek 4(a) in (b) v zvezi s ponori ogljika.

8.6 V delu B priloge VII so navedene „ocenjene tipične in privzete vrednosti za prihodnja biogoriva“, ki niso na voljo na trgu ali so na voljo le v zanemarljivih količinah. EESO meni, da so namesto ocenjenih vrednosti ustrežnejše vrednosti, ki jih je možno preveriti.

V Bruslju, 17. septembra 2008

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS